

Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välisestä huoltovarmuudesta Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten väliseen puolustusmateriaalialaa koskevaan yhteistyösopimukseen liitetyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi huhtikuussa 2019 allekirjoitetun Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten väliseen puolustusmateriaalialaa koskevaan yhteistyösopimukseen liitetyn sopimuksen Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välisestä huoltovarmuudesta sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettua lakia.

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin puolustusministerit asettivat marraskuussa 2011 työryhmän uudistamaan vuodelta 2001 olevan puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen. Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan puolustusministerit allekirjoittivat uudistetun pohjoismaisen sopimuksen Ruotsissa 10 päivänä maaliskuuta 2015. Siinä todetaan, että valtiot voivat oman harkintansa mukaan sitoutua pääsopimuksen eri substanssialoja koskeviin liitteisiin, jolloin kukin liite tulee voimaan vain niiden valtioiden välillä, jotka ovat sen hyväksyneet.

Liitesopimus huoltovarmuudesta on luonteeltaan valtiosopimus, jossa sovitaan huoltovarmuuden järjestelyistä, kehittämisestä ja käytännön toimenpiteistä, muun muassa siitä, miten ja millä edellytyksillä osapuolet voivat pyytää ja saada huoltovarmuudellista tukea toisiltaan. Tuotekate on varsin yleinen, ulottuen maanpuolustuskäyttöön tarpeellisiin tavaroihin ja palveluihin. Sopimus edistää puolustusalan huoltovarmuutta Suomen Ruotsin ja Norjan välillä ja sopii hyvin pohjoismaisen puolustusyhteistyön edistämiseen. Tarkoituksena on hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti puolustusmateriaalialan yhteistyömahdollisuuksia ja välttää toimintojen tarpeetonta päällekkäisyyttä. Sopimusjärjestely on kehys yhteistyölle. Vuonna 2015 allekirjoitetulla pääsopimuksella jätettiin voimaan vanhasta, vuoden 2001 sopimuksesta eräät säännökset, jotka tällä liitesopimuksella kumotaan. Koska Tanska ei ole liitesopimuksen osapuoli, esityksessä on ehdotus Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta siten, että pääsopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset muutetaan jäämään voimaan ainoastaan suhteessa Tanskaan.

Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun tallettajavaltio Norja on vastaanottanut viimeisen ratifioimis- tai hyväksymiskirjan. Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan. Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta on myös tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan sopimuksen kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
3.1 Tavoitteet.....	5
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	6
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
5 ASIAN VALMISTELU.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	9
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	13
3 VOIMAANTULO.....	13
4 VAIKUTUS AHVENANMAAN ASEMAAN.....	13
5 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	14
5.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	14
5.2 Käsittelyjärjestys.....	14
LAKIEHDOTUKSET.....	16
SOPIMUSTEKSTI.....	18
LIITE: RINNAKKAISTEKSTI.....	26

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon 2012 (VNS 5/2012) mukaan pohjoismaista ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä tiivistetään. Yhteistyön syventäminen palvelee sotilaallisten suorituskykyjen ylläpitoa ja kehittämistä. Lisäksi se kehittää yhteensopivuutta, joka mahdollistaa tehokkaamman yhteistoiminnan koulutuksessa, harjoituksissa, valvontatehtävissä, puolustusmateriaalin hankinnoissa ja kriisinhallintaoperaatioissa.

Vuoden 2017 puolustusselonteossa todetaan pohjoismaisen puolustusyhteistyön kehittämistä, että puolustusmateriaalialalla jatketaan yhteisiä hankevalmisteluja sekä kehitetään teollisuusyhteistyötä.

Myös hallitusohjelma (06/2019) käsittelee aihepiiriä. Hallituksen ohjelmassa todetaan, että Suomi jatkaa aktiivista osallistumista pohjoismaiseen yhteistyöhön Nordefco:n piirissä. Hallitusohjelma myös toteaa, että huoltovarmuus turvataan kaikissa olosuhteissa.

Uudistettu pohjoismaainen sopimus (Agreement between the Governments of Denmark, Finland, Norway and Sweden concerning Cooperation in the Defence Materiel Area, pääsopimus) allekirjoitettiin Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan puolustusministereiden toimesta Ruotsissa 10 päivänä maaliskuuta 2015. Uudistamistarpeen taustalla oli erityisesti puolustusmateriaalia koskeva EU-lainsäädäntö eli puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivi (2009/81/EC) sekä sisäisten siirtojen direktiivi (2009/43/EC).

Pääsopimuksessa todetaan, että valtiot voivat oman harkintansa mukaan sitoutua pääsopimuksen eri substanssialoja koskeviin liitteisiin, jolloin kukin liite tulee voimaan vain niiden valtioiden välillä, jotka ovat sen hyväksyneet. Sopimusosapuolten yleisenä tavoitteena on ollut tehdä uudistettu sopimusjärjestely, jonka puitteissa tehdään yhteistyötä puolustusmateriaalin elinkaaren eri vaiheissa ja luodaan mahdollisesti uusia tai päivitetään olemassa olevista järjestelyistä entistä parempia sotilaallisia valmiuksia. Sopimusosapuolet pyrkivät hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti puolustusmateriaalialan kehittämisen valmiuksiaan ja välttämään toimintojen tarpeetonta päällekkäisyyttä sekä tekemään yhteistyötä Nordefco-yhteistyöjärjestelyn puitteissa. Liitesopimuksia on neuvoteltu yhteishankinnoista, huoltovarmuudesta ja puolustusarvokkeiden vientivalvonnasta. Yhteishankintoja koskeva sopimus on jo hyväksytty ja voimassa.

2 Nykytila

Huoltovarmuutta turvataan kansallisin ja enenevästi kansainvälisesti tehtävin toimenpitein. Keskeinen keino huoltovarmuuden järjestämiseen on julkisten hankintojen hankintalainsäädäntö. Huoltovarmuuden vaatimukset otetaan huomioon puolustusalan hankinnoissa ja niiden kilpailuttamisessa (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1397/2016, ja laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista, 1531/2011). Huoltovarmuuden vaateet voivat tapausittain johtaa myös hankinnan toteuttamiseen yksinomaan kotimaasta.

Ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain (172/2012) tarkoituksena on seurata ja erittäin tärkeän kansallisen edun vaatiessa rajoittaa vaikutusvallan siirtymistä ulkomaalaiseen omistukseen. Seurantaprosessissa arvioidaan myös yrityskauppojen vaikutuksia maanpuolustusta tukevaan huoltovarmuuteen. Viranomaisilla on mahdollisuus valvoa maan turvallisuuden,

huoltovarmuuden ja yhteiskunnan kriittisten toimintojen kannalta keskeisten yritysten omistus-pohjaa ja tarvittaessa rajoittaa ulkomaalaisomistusta tällaisissa yhtiöissä.

EU:n ulkomaisia suoria investointeja koskeva seuranta-asetus on tullut voimaan huhtikuussa 2019 ja sitä sovelletaan täysimääräisesti 11.10.2020. Asetus luo puitteet ulkomaisten sijoitusten seurannalle jäsenvaltioissa ja luo tiedonvaihtoa koskevan yhteistyömekanismin jäsenvaltioiden ja komission välille. Asetuksen soveltamisala kattaa suorat ulkomaiset sijoitukset, jotka liittyvät turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen. Ulkomaisten suorien sijoitusten seurannassaan jäsenvaltiot voivat huomioida sijoituksen vaikutukset esimerkiksi kriittiseen infrastruktuuriin, teknologiaan, huoltovarmuuteen ja pääsyyn kriittiseen tietoon.

Vaikka puolustusalan huoltovarmuuden järjestämisestä ja yhteistyöstä ei ole EU-tasoista lainsäädäntöä, huoltovarmuus on kuitenkin yhtenä työalueena ollut pitkään esillä puolustusalan EU-yhteistyön rakentamisessa, muun muassa kehitettäessä yhä integroidumpia ja avoimempia eurooppalaisia puolustushankintamekanismeja jäsenmaiden käyttöön. Esimerkiksi Euroopan puolustuksen kehittämissuunnitelma kehotti vuonna 2016 vahvistamaan huoltovarmuutta. Huoltovarmuusaihe on ollut vahvasti esillä myös Euroopan puolustusviraston työssä, erityisesti liittyen puolustusalan hankintakäytäntöihin ja Euroopan puolustusteollisen perustan kehittämisen kysymyksiin. On ollut tarve rakentaa luottamusta keskinäiseen huoltovarmuuteen. Puolustusviraston puitteissa on 19.11.2013 tehty puitesopimusjärjestely osallistujamaiden huoltovarmuuden turvaamiseksi. 19.6.2017 on Neuvostossa hyväksytty Euroopan puolustusviraston (EDA) jäsenmaiden välinen poliittinen julistus huoltovarmuudesta.

Suurempien eurooppalaisten puolustusteollisuusmaiden tuotanto-yhteistyössä huoltovarmuuskysymykset ovat nousseet esiin yhteisissä kehityshankkeissa, joissa tuotanto ja resurssit jakaantuvat yli rajojen. Tähän tarpeeseen on muun muassa vuonna 2000 luotu näiden maiden (Saksa, Ranska, Espanja, Italia, Britannia, Ruotsi) hallitusten välinen Puolustusteollisuuden Aiesopimus (Letter of Intent, LoI), johon liittyen huoltovarmuudellisia periaatteita on linjattu näiden maiden välillä. Järjestely on luotu osaltaan edesauttamaan maiden rajat ylittävää puolustusteollisuuden valmistuksen teollisuusyhteistyötä, yhteisiä puolustushankkeita ja sääntelemään niihin liittyen tarvittavia keskinäisen huoltovarmuuden ja tuen mekanismeja. Tähän liittyen on tehty erityinen huoltovarmuuden toteuttamisjärjestely. Toteuttamisjärjestelyyn liittyen on luotu myös käytänteet puolustusteollisuuden omistusrakenteiden muokkaamisesta ennakkollisine tiedonvaihdon mekanismeineen maiden välillä. Suomi ei ole LoI-valtiosopimuksen jäsen. Ruotsi sen sijaan on mukana.

Maanpuolustusta tukeva huoltovarmuus on pyritty turvaamaan ensisijaisesti kansallisin voimavaroin ja järjestelyin. Kaikilta osin tämä ei ole kuitenkaan enää mahdollista, koska riippuvaisuus kansainvälisistä tuotannontekijöistä on jatkuvasti kasvussa. Suomen puolustushallinnolla on käytettävissään useita eri huoltovarmuutta edistäviä sopimusjärjestelyjä kahdenvälisesti tehtyinä eri maiden kanssa tai monikansallisesti. Sen lisäksi mitä edellä on jo todettu, näitä on tehty meillä myös huoltovarmuudesta vastaavan ministeriön eli työ- ja elinkeinoministeriön toimesta, ks. Ruotsin ja Suomen välinen yhteistyösopimus (SopS 107/1992, 3 artikla), ja Suomen ja Norjan välinen sopimus tavaroiden ja palvelujen vaihdon ylläpitämisestä sota- ja kriisitilanteissa (60172006 SopS 55/2006). Myös Yhdysvaltain kanssa on olemassa kahdenvälinen huoltovarmuussopimus puolustusministeriön tekemänä. Ns. ACSA (Acquisition and Cross Service)-sopimuksella on puolustusministeriön toimesta solmittu vuonna 1994 kahdenvälinen lähinnä huoltomateriaaliin liittyvä sopimusjärjestely Yhdysvaltain kanssa. Myös NATO-yhteistyön piirissä on olemassa erilaisia huoltovarmuuden järjestelyjä. On mm. olemassa monenvälinen Naton teollisuussuunnittelukomitean alainen huoltovarmuutta koskeva sopimus (Nato Agreement

on Priorities and Allocations within the Alliance), johon Suomi osallistuu. Naton materiaali-huoltojärjestön (NSPA) piirissä on myös esimerkiksi ammusalan kumppanuussopimus, jossa Suomen puolustusvoimat on mukana.

Huoltovarmuutta osaltaan tukevana voidaan lisäksi mainita eri asejärjestelmien osalta olemassa olevat lukuisat maiden väliset käytännönläheiset käyttäjäyhteisömekanismit, joilla tuetaan käytön ajan ylläpitoa, harjoitetaan varaosayhteistyötä ja vaihdantaa ja tehdään esimerkiksi huollon ja ylläpidon yhteishankintoja.

Huoltovarmuuden järjestämisestä on voimassa laki huoltovarmuuden turvaamisesta (1390/1992).

Huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain 1 § mukaan lain tarkoituksena on ”poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta turvata väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömät taloudelliset toiminnot ja niihin liittyvät tekniset järjestelmät (huoltovarmuus).”

Lain 2 § mukaan huoltovarmuuden turvaamiseksi kaikissa oloissa on luotava ja ylläpidettävä riittävä valmius hyödykkeiden tuottamiseksi sekä tuotannon, jakelun, kulutuksen ja ulkomaankaupan ohjaamiseksi. Valtioneuvosto asettaa huoltovarmuudelle yleiset tavoitteet, joissa määritellään valmiuden taso ottaen huomioon väestön ja välttämättömän talouselämän sekä maanpuolustuksen vähimmäistarpeet.

Huoltovarmuuslain 2 § perusteella annetussa valtioneuvoston päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018) todetaan että huoltovarmuuden turvaaminen tukeutuu myös toimiviin kansainvälisiin poliittisiin, taloudellisiin ja teknisiin yhteyksiin sekä näiden jatkuvuuteen.

Lain 4 § mukaan huoltovarmuuden kehittäminen ja varautumistoimien yhteensovittaminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle. Ministeriöt kehittävät huoltovarmuutta omalla toimialallaan.

Nyt tehtävä sopimus kohdistuu maanpuolustuksen kannalta välttämättömien taloudellisten toimintojen turvaamiseen. Huoltovarmuuden turvaaminen yksin kansallisin toimin ei ole nykypäivänä mahdollista, vaan tarvitaan verkottunutta huoltovarmuutta.

Vuoden 2001 valtiosopimuksen huoltovarmuuslausekkeet ovat merkittävästi tukeneet pohjoismaisen ampumatarvikealan teollisuuden yhteistyön kehittämistä ja tehostamista em. sitoumusten piirissä olevan pohjoismaisen NAMMO-yrityksen puitteissa. Tuotantoa on tällä hetkellä kolmessa pohjoismaassa. Asialla on tärkeä merkitys Suomen puolustusvoimien ampumatarvikealan huoltovarmuuden kannalta.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on saada eduskunnan hyväksyntä Suomen, Ruotsin ja Norjan väliselle liitesopimukselle (jäljempänä ”sopimus”) huoltovarmuudesta. Esitys sisältää lakiehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatettaisiin voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

Huoltovarmuutta koskevilla järjestelyillä voidaan edistää osallistujina olevien pohjoismaiden välistä alan rajat ylittävää teollisuuden yhteistyötä ja luoda keskinäisriippuvuutta. Nyt tehtävä sopimus on aiempaan sopimukseen verrattuna tuotekatteeltaan laaja, koska se soveltuu maanpuolustuksen käyttämiin tavaroihin ja palveluihin, ei yksinomaan puolustusvälineisiin tai tiettyyn yritysyhteistyötilanteeseen kuten asia oli järjestetty aiemmassa sopimuksessa.

Pohjoismainen puolustusalan yhteistyö on aktivoitunut pohjoismaisella tasolla ja kahdenvälisesti, ja nyt tehtävä sopimus sopii hyvin tukemaan ja selkiinnyttämään tätä.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Sopimuksella uudistetaan aiemman v. 2001 tehdyn valtiosopimuksen sisältämät huoltovarmuutta koskevat mekanismit, ottaen huomioon muuttunut EU-sääntely, nyt noudatettu uusi sopimusarkkitehtuuri käytettyyn liitetekniikkaan perustuen, ja liitesopimuksen kytkettyminen myös muihin pohjoismaisen puolustusalan sopimuksen osa-alueisiin, kuten puolustushankintoihin ja vientivalvontaan. Pääsopimuksen tavoitteissa on pohjoismaisen puolustusalan yhteistyön tehostaminen ja edistäminen. Sopimus korvaa voimaan tullessaan osapuolten väliset NAMMO-yritystä koskevat huoltovarmuusvelvoitteet (2 artikla) sekä samojen osapuolten välisen sopimuksen liitteen 1 vuoden 2001 sopimuksesta. Tanska ei ollut osapuolena näissä velvoitteissa. Vuoden 2015 sopimuksen 11 artiklan 5 kohdan mukaan vuoden 2001 sopimuksen 2 artikla sekä liite 1 jäivät voimaan, ja tämä on vahvistettu myös huoltovarmuutta koskevan liitesopimuksen 7 artiklassa.

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (SopS 32/2017) on jätetty voimaan vuoden 2001 sopimuksen 2 artikla ja kumottu vuoden 2001 sopimus muilta osin. Vuoden 2001 sopimuksen 2 artiklan osittainen kumoaminen esitetään tehtäväksi esityksen yhteydessä, jota varten on valmisteltu erillinen lakiesitys, joka koskee lain 384/2002, siten kuin se on muutettuna lailla 141/2017, muuttamista niin, että 2 § on voimassa vain suhteessa Tanskaan. Uuden sopimuksen voimaantulon myötä vuoden 2001 sopimuksen liite 1 koskien NAMMO-yritystä kumoutuu kokonaisuudessaan. Liite on tällä hetkellä asetuksena voimassa (asetus 160/2017, 4 §), joten tämä pykälä kumotaan tämän sopimuksen voimaansaattamisasetuksen yhteydessä. Sopimus sisältää paitsi aktiivisen aihepiirin kehittämisen, myös keskinäisen huoltovarmuustuen periaatteen. Suomen osalta tällaisten pyyntöjen käsittely tapahtuisi puolustushallinnon harkinnan ja mahdollisuuksien rajoissa ja normaalien luovutuksia koskevien sääntöjen ja ratkaisuoikeuksien mukaisesti valtion talousarviosta annettujen periaatteiden mukaan. Vastaavalla tavoin Suomen puolustusviranomaiset voisivat esittää samanlaisia pyyntöjä Suomen puolustushallinnon tarpeisiin.

Huoltovarmuutta voidaan konkretisoida tarkemmilla toteuttamista koskevilla järjestelyillä. Tällaisia toteuttamisjärjestelyjä tehtäisiin ainakin huoltovarmuuden yhteyspisteiden ja -pyyntömenettelyjen, teollisuutta koskeva tiedon vaihdon, aiheutuneiden kustannusten korvaamisen mekanismien ja ampumatarvikesektorin huoltovarmuuden kehittämisen osalta.

Sopimuksen määräysten voimaansaattaminen ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Sopimuksen tarkoitemääräyksissä todetaan, että sitoumuksissa noudatetaan kansainvälisiä sopimuksia ja kansallisia lakeja ja määräyksiä, mukaan lukien kansalliset budjettilait.

4 Esityksen vaikutukset

Esitykseen sisältyvä sopimus korvaa vuoden 2001 valtiosopimuksen perusteella laaditut huoltovarmuusvelvoitteet ja aktivoi aihepiirin työtä osapuolten välillä.

Sopimuksella ei ole valtion talousarvioon ulottuvia vaikutuksia. Teollisuuden tuotannon tehostaminen yhteistyön suunnassa tuo potentiaalia kustannustehokkuuteen. Esimerkiksi ammusten kvalifiointikustannuksia voidaan jakaa useammalle maalle. Siltä osin kuin huoltovarmuutta koskien tehtäisiin maiden välillä tavaran tai palveluiden pyyntöjä, on periaatteena, että teollisuuteen ei aiheudu lisäkustannuksia, vaan tukena olevalle maalle korvataan pyynnöstä aiheutuvat kustannukset. Tämä noudattaa yleistä käytäntöä vastaavissa muissa järjestelyissä.

Sopimus on elinkeinoelämän edun mukainen, koska selkeät huoltovarmuusjärjestelyt mahdollistavat tehokkaampaa teollista toimintaa ja tukevat suomalaisia ja pohjoismaisten alan yritysten kilpailukykyä toimintaedellytyksiä parantamalla. Sopimus tukee myös mahdollisuuksia tuotannon tehokkaampaan keskittämiseen maiden välillä, kuten on jo tapahtunut mm. ampumatarvikkealalla (vrt. pohjoismainen Nammo-yhtiö). Huoltovarmuutta koskeva sopimus ei sellaisenaan johda hankinnoissa osallistujamaiden yritysten etusija-asemaan tai vastaavaan kohteluun, vaan muutkin kuin pohjoismaiset yritykset kilpailevat puolustusalan hankinnoissa tasapuolisin ehdoin, ja voivat tarjota erilaisia ratkaisuja joilla huoltovarmuutta kussakin tapauksessa tuetaan. Olemassa olevat huoltovarmuusratkaisut kuitenkin huomioidaan hankinnoista päätettäessä.

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia tai merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan tai kansallisen tason organisaatio- tai henkilöstö- tasa-arvo- tai aluepoliittisia vaikutuksia. Työn aktivoituminen lisää kuitenkin puolustusviranomaisten säännönmukaista yhteydenpitoa, luo osapuolten yhteyspisteet ja vuosiraportointimenettelyn Valmistelussa luotu puolustusministeriöiden välinen työryhmä jatkaa toimintaansa, ja lisäksi on tarpeen luoda asiantuntijatyöryhmiä. Nämä toimisivat virkatyönä.

5 Asian valmistelu

Suomi, Ruotsi, Norja ja Tanska aloittivat työryhmäkeskustelut huoltovarmuusliitteestä vuonna 2014 Ruotsin puheenjohtajalla. Työryhmässä puolustusalan huoltovarmuudesta vastaava puolustusministeriö on edustanut Suomea. Tanska kuitenkin vetäytyi työryhmän työstä vuonna 2016. Huoltovarmuusliitettä koskeva sopimus allekirjoitettiin Visbyssä 9. huhtikuuta 2019. Siitä huolimatta, että Tanska vetäytyi työryhmän työstä, Tanska ilmoitti allekirjoituksen yhteydessä virallisella ilmoituksellaan aikeestaan myös liittyä liitesopimukseen lähiaikoina.

Hallituksen esitys on valmisteltu puolustusministeriössä. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäministeriöltä, valtioneuvoston kanslialta, työ- ja elinkeinoministeriöltä, ulkoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, huoltovarmuuskeskukselta, Suomen puolustus- ja ilmailuteollisuusyhdistys PIA ry:ltä, puolustusvoimilta ja Elinkeinoelämän keskusliitolta. Työn kuluessa on jo aiemmin kuultu lausunnonantajia. Myös pohjoismaisia puolustusteollisuusyhdistyksiä on jonkin verran voitu konsultoida työryhmän työn yhteydessä. Sopimuksen lopullisesta versiosta on vuonna 2017 myös pidetty kansallinen lausuntokierros.

Saaduissa lausunnoissa on yleisesti ottaen tuettu pyrkimystä kehittää puolustusmateriaalialan yhteistoimintaa ja huoltovarmuutta. Saatujen lausuntojen huomioidaan otettavaksi hallituksen esityksessä.

PIA ry esitti, että teollisuutta koskevat toteuttamisjärjestelyt valmisteltaisiin yhteistyössä pohjoismaisten teollisuusyhdistysten kanssa, samoin kuin että vientilupapolitiikan harmonisointi on tarpeen, mikäli tuotantoa keskitetään. Myös varaosayhteistyö edellyttää vientiluvista sopimista. Tiedonvaihdon prosessien osalta yhdistys painotti yritysten liike- ja ammattisalaisuuksien ehdontoa turvaamisesta ja kilpailulainsäädännön noudattamisesta huolehtimisesta.

HE 92/2019 vp

Pääesikunta korosti, että liitesopimus mahdollistaa huoltovarmuusjärjestelyjen monipuolisen kehittämisen, mutta konkreettisten tulosten saavuttaminen edellyttää sopijapuolten yhteistä tahotilaa ja riittäviä resursseja järjestelyjen suunnitteluun ja rakentamiseen.

Muilla lausuntopyynnön saaneilla ei ollut lausuttavaa esityksestä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Määritelmät. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet huoltovarmuus, toimitusjärjestelyt ja kolmas osapuoli.

Osa käsitteistä, kuten kriisi ja puolustustarkoitukset, perustuvat v.2015 tehtyyn pääsopimukseen (Agreement between the Governments of Denmark, Finland, Norway and Sweden concerning Cooperation in the Defence Materiel Area).

Huoltovarmuudella tarkoitetaan sopimuksessa puolustustarvikkeiden, materiaalien ja palveluiden turvaamista ja toimituksia liiteosapuolen puolustustarkoituksia varten rauhan aikana, kriisiaikoina ja sodan aikana, mukaan lukien riskejä vähentävät toimenpiteet ja toimitukset niukkuuksien välttämiseksi. Sopimuksessa käytettävä huoltovarmuuden käsite poikkeaa huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) huoltovarmuus-käsitteestä. Käsite esiintyy muun muassa EU-yhteistyössä ja esimerkiksi Naton puitteissa jonkin verran sisällöltään vaihdellen. Suomen lainsäädännössä huoltovarmuus määritellään laaja-alaisesti seuraavasti: ”poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta turvataan väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömät taloudelliset toiminnot ja niihin liittyvät tekniset järjestelmät.”

Huoltovarmuus koskee myös maanpuolustuksen kannalta välttämättömien taloudellistointojen turvaamista. Turvaamalla sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden toimitukset, sopimus tähtää osaltaan tämän määritelmän mukaiseen maanpuolustuksen toimintojen turvaamiseen.

Huoltovarmuuden tavoitteista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (1048/2018) todetaan, että huoltovarmuuden turvaaminen tukeutuu myös toimiviin kansainvälisiin poliittisiin, taloudellisiin ja teknisiin yhteyksiin sekä näiden jatkuvuuteen. Näitä tukevat huoltovarmuudelle kriittisten organisaatioiden ja verkostojen toiminnan jatkuvuutta varmistavat toimenpiteet sekä toimialakohtaiset huoltovarmuustoimenpiteet. Päätöksen mukaan ”huoltovarmuuteen kohdistuvien riskien tehokas hallinta edellyttää syvenevää yhteistyötä kumppanimaiden kanssa. Kahdenvälistä yhteistyötä Ruotsin ja Norjan kanssa pyritään syventämään olemassa olevien kahdenvälisen sopimusten ja tarvittaessa uusien järjestelyjen puitteissa. Kahdenvälisen yhteistyön lisäksi kehitetään laajempaa pohjoismaista varautumisyhteistyötä. Muita kahdenvälisiä suhteita huoltovarmuustyön edistämiseksi voidaan kehittää sekä tapauskohtaisesti että uusien, laajempien kahdenvälisen sopimusten tai järjestelyjen puitteissa.”

Edelleen todetaan puolustushallinnon ”edistävän kahden- ja monenvälistä huoltovarmuusyhteistyötä sotilaallisten suorituskykyjen yhteisen kehittämisen, jakamisen ja käytön mahdollistamiseksi. Tärkeiden kahdenvälisen suhteiden lisäksi keskeistä on yhteistyö EU:n, NOR-DEFCO:n ja Naton kanssa. Pohjoismaisessa yhteistyössä korostuvat erityisesti ampumatarvikelogistiikka ja -tuotanto sekä puolustusmateriaalin ylläpito ja varastointi.”

”Kriisi” on määritelty pääsopimuksessa ja tarkoittaa seuraavaa: tilannetta, jossa vahinkoa aiheuttavat tapahtumat ovat mittasuhteiltaan selvästi arkielämän vahinkoa aiheuttavia tapahtumia laajempia ja jossa ihmisten elämä ja terveys tai huomattava määrä arvokasta omaisuutta taikka väestön elinmahdollisuuksien kannalta välttämättömät huoltotoimet ovat merkittävästi vaarantuneet tai rajoittuneet; kriisin katsotaan olevan kyseessä myös, kun mainitun kaltaisen vahinkoa aiheuttavan tapahtuman uhkaa on pidettävä välittömänä; aseellisia selkkauksia pidetään kriisinä.

"Puolustustarkoitukset" on määritelty pääsopimuksessa ja tarkoittaa asevoimien tai jonkun muun niiden puolesta suorittamaa käyttöä jossakin osassa maailmaa, ja siihen sisältyy, ei kuitenkaan yksinomaan, selvityksiä, arviointia, määrittämiä, tutkimusta, suunnittelua, kehittämistä, valmistamista, parantamista, muuntamista, ylläpitoa, korjausta tai muita suunnittelun jälkeisiä palveluita ja tuotteen käyttämistä. Tähän ei sisälly myyntiä tai siirtämistä kolmansille osapuolille,

"Toteuttamisjärjestely"-käsite on nyt määritelty. Tämä tarkoittaa liiteosapuolten välisiä tarkempia järjestelyjä, jotka koskevat tiettyjä huoltovarmuustoimia, -tarpeita ja -prosesseja. Osapuolet tekisivät toisin sanoen pidemmälle meneviä selvityksiä menettelyistä muun muassa liittyen aiheisiin, jotka on mainittu artiklassa 6.

"Kolmas osapuoli" tarkoittaa sopimuksen mukaan sellaista instituutiota, kansainvälistä tai kansallista organisaatiota, oikeushenkilöä tai valtiota, joka ei ole vuonna 2015 tehdyn pohjoismaisen yhteistyösopimuksen osapuoli, ja sellaista yhteistyösopimuksen osapuolta, joka ei ole nyt tehtävän huoltovarmuussopimuksen osapuoli. Osapuolten toimivaltaisista viranomaisista ei katsota kolmansiksi osapuoliksi.

2 artikla. Soveltamisala ja tavoitteet. Artiklassa sovitaan sitoumuksista ja menettelytavoista, joilla luodaan, tuetaan ja ylläpidetään huoltovarmuutta, osana liiteosapuolten lisääntynyttä keskinäistä riippuvuutta ja yhteistyötä. Sitoumukset sisältävät puolustustarvikkeita, materiaalia ja palveluja koskevat toimet puolustustarkoituksiin niiden koko elinkaaren ajan, käsittäen osa-alueita kuten hankinta, teollisuuden tuotantokapasiteetti ja priorisointi, yhteinen varastointi, logistiikka ja kuljetus (luettelo ei ole tyhjentävä). Tavoitteena on myös tukea liiteosapuolten huoltovarmuutta mahdollistamalla keskinäisen rajan ylittävä puolustusteollisuuden logistinen ja tekninen tuki tukena olevan osapuolen alueelta.

3 artikla. Sitoumukset. Artiklassa määrätään osallistujamaiden keskinäisen huoltovarmuustuen periaatteesta mahdollistaen parhaan kyvyn mukaan puolustustarkoitukseen tarvittavan puolustusmateriaalin ja palvelujen toimittamisen niitä pyytävälle osapuolelle.

Mahdollisuus esittää poikkeuksellisesti rajat ylittäviä huoltovarmuuspyyntöjä on tyyppinen ehto kahden-tai monenvälisissä puolustuksen huoltovarmuutta koskevissa sopimusjärjestelyissä, ja on olemassa varajärjestelynä muun muassa erilaisissa poikkeustilanteissa. Vastaavia mekanismeja on voimassa myös esimerkiksi siviilivarautumisen ja väestönsuojeluviranomaisien kesken. Tällaisten velvoitteiden täyttämistä ei kuitenkaan voida pitää oikeudellisesti sitovana, vaan huoltovarmuustuen myöntäminen toiselle maalle on aina kulloinkin tapahtuvan harkinnan kohteena ottaen huomioon Suomen kansallisen puolustuksen vaatimukset. Taustalla on nähtävä myös Lissabonin sopimuksen solidaarisuus- ja keskinäisen puolustuksen velvoitteet (artikla 222 ja 42.7), joilla lausekkeilla on tärkeä merkitystä Suomelle turvallisuuspolitiikan näkökulmasta.

Osallistujamaan materiaali- ja palvelutarpeet hoidetaan pääsääntöisesti puolustusviranomaisten julkisten hankintojen säästöjen ja tarkoituksiin budjetoitujen varojen suunnitellun käytön kautta. Keskinäisen huoltovarmuustuen järjestäminen rajat ylittäen tulee kysymykseen lähinnä poikkeuksellisissa tilanteissa. Puolustustarvikkeet ja maanpuolustuksen tarvitsemat tavarat ja palvelut ovat Suomen valtion omaisuutta, ja tuotteiden, varaosien, modulien ja raaka-aineiden varastot eivät lähtökohtaisesti ole käytettävissä muiden maiden puolustuksen tarpeisiin. Keskinäisen rajan ylittävän puolustusteollisuuden logistisen ja teknisen tuen toimittamisen ei tulisi olla ristiriidassa sen kanssa, että mainittua tukea on saatavissa ao. markkinoilta. Tukeutuminen toiseen maahan saattaisi liittyä esimerkiksi siihen, että toimitus markkinoilta vaatisi liian pitkää

toimitusaikaa. Samalla tavoin materiaali ja palvelut esimerkiksi käytön ajan ylläpitoon hankitaan julkisten hankintojen lainsäädännön mekanismien perusteella koti- ja ulkomaisilta elinkeinonharjoittajilta, ja lähtökohtaisesti puolustusalan tuotteiden käytönajan huolto tapahtuu puolustusvoimien omilla varaosilla.

Mahdollisuuksien mukaan tulee yhdenmukaistaa kansallisia vaatimuksia ja painopisteitä, jotta voidaan tukea keskinäistä huoltovarmuutta. Muun muassa tuotteiden yhteen toimivuus tai vaihdettavuus on keskeinen rajat ylittävän huoltovarmuustuen mahdollistaja.

Huoltovarmuuden kannalta on olennaista osallistujamaalla olevat tietyt puolustustarpeisiin tarkoitettut varastot. Puolustusvoimat toimeenpanee tällaista varastointia esimerkiksi ylläpitoon ja puolustusvalmiuteen liittyen. Huoltovarmuuslaissa on myös erityisiä valtion varmuusvarastointia koskevia määräyksiä. Varmuusvarastojen käytöstä päättää huoltovarmuuslainsäädännön mukaan valtioneuvosto.

Joitakin osin olisi mahdollista harjoittaa esimerkiksi varaosayhteistyötä alueellisesti pohjoismaissa. Keskitetympi varaosatuki voisi tuoda tehokkuutta. Vastaavia aloitteita on ollut sekä EU:n että pohjoismaiden piirissä tai vietyinä pitemmälle tietyillä toimialoilla. Asia edellyttää tällöin myös hyvää luottamusta vientilupien saamiseen tilanteissa joissa varaosat sijaitsevatkin toisessa maassa.

Tiedon jakamiseksi ja päivittämiseksi kunkin osapuolen tulee luoda tietojenvaihtoa varten prosessit, joilla tuetaan keskinäisriippuvuutta ja parannetaan huoltovarmuutta. Tähän todetaan artiklassa voivan sisältyä tietojenvaihtoa myös osallistujamaan puolustus suunnittelun logistiikkaosista. Tiedonvaihto voi myös koskea sellaista puolustusteollisuuden kehittämistä kunkin osapuolen alueella, joka saattaisi vaikuttaa keskinäisriippuvuuteen ja huoltovarmuuteen ja koskee teollisuuden hankintaverkoston kehittämistä ja kriittisiä alihankkijoita. Lisäksi tulee luoda prosessit tietojenvaihtoa varten kansallisten puolustusteollisuusyhdistysten kanssa. On tarpeen myös antaa tarvittaessa asianmukaista ohjeistusta ja tukea hallinnollisia menettelyjä liitteen määräysten toimeenpanemiseksi. On tehtävä tarpeen mukaan järjestelyjä, joilla mahdollistetaan turvallisuusluokitellun tiedon vaihto ja säilytys.

Artiklassa on myös kriisiajan määräyksiä. Näiden mukaan osapuolen pyytäessä puolustustarvikkeita tai materiaalia ja palveluja puolustustarkoituksiin erityisesti kriisin tai sodan aikana, osapuolten tulee välittömästi ja yhteistyöhengessä konsultoida toisiaan asianmukaisella tasolla. Pyyntöön esittänyt osapuoli voisi saada etusijan tilauksessa tai puolustusteollisuuden puolustustarvikkeiden, materiaalin ja palvelujen toimituksessa, mikä voisi tapahtua muokkaamalla tukena olevan osapuolen olemassa olevia sopimuksia ja järjestelyjä. Samanlainen mahdollisuus etusijajärjestelyyn olisi voimassa myös, mikäli tarvittaisiin puolustusteollisuuden toimenpiteitä esimerkiksi järjestelmien modifioimiseksi.

Artiklan mukaan myös kolmansilta osapuolilta saatavan puolustustarvikkeiden, materiaalin ja palvelujen toimitusta voitaisiin helpottaa sovellettavien järjestelyjen mukaisesti osapuolten välillä ottaen huomioon osapuolten kansainväliset velvoitteet. Ajatuksena on, että pyynnön esittänyt osapuoli voisi vastaanottaa puolustustarvikkeet, materiaalin ja palvelut välittömästi suoraan tukena olevalta osapuolelta, ottaen huomioon osapuolten omat tarpeet ja kansainväliset sitoumukset. Tällainen menettely edellyttää viennin ja loppukäytön järjestelyjä tukevan osapuolen ja alkuperämaan kesken.

Kansainvälisillä velvoitteilla tarkoitetaan muun muassa Norjan ja Tanskan Nato-jäsenyyttä sekä, Suomen, Ruotsin ja Tanskan EU-jäsenyyttä, sulkematta pois muita kansainvälisiä tai kansainvälisoikeudellisia velvoitteita. Kuten vastaavissa muissakin huoltovarmuusjärjestelyissä,

tukipyynnön saanut osapuoli joutuisi arvioimaan tilannetta ja tukensa antamisen mahdollisuutta, ottaen huomioon oman tilanteensa ja annetut sitoumukset. Annettava tuki olisi luonteeltaan tavaraa tai palvelua, jonka toimituksen yksityiskohdat tulee määrittää yksityiskohtaisesti. Sopimuksen alkutesteissä viitataan osapuolten budjettilakien mukaisuuteen. Luovutukseen ja hinnoitteluun noudatettaisiin meillä lähtökohtaisesti valtion irtaimen omaisuuden myynnistä tai muusta luovutuksesta valtion talousarviosta annetussa laissa (423/1988) ja asetuksessa annettuja määräyksiä.

Sopimus sisältää tarpeen vaihtaa tietoja sekä viranomaisten kesken, että yhdessä teollisuuden kanssa. Puolustusviranomaisten välinen tiedonvaihto tapahtuisi siihen käytettävissä olevien pohjoismaisten tai kahdenvälisten tiedonvaihdon mekanismien kautta, ja tieto voisi myös olla salassa pidettävää. Tiedonvaihdon mekanismit täsmennetään jatkotyössä. Yksityisten elinkeinonharjoittajien liike- ja ammattisalaisuuksien turvaamisesta on huolehdittava (JulkL 24.1. § 20 kohta). Laissa huoltovarmuuden turvaamisesta on myös säädetty, että Huoltovarmuuskeskusella, sektoreilla ja pooleilla on oikeus saada elinkeinonharjoittajilta ja elinkeinoelämän järjestöiltä tietoja tuotantokapasiteetista, toimitiloista, henkilöstöresursseista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tämän lain nojalla saatuihin tietoihin sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään asiakirjasalaisuudesta sekä vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta.

4 artikla. *Hallinnointi ja raportointi.* Artiklassa määrätään luotavasta osapuolen yhteyspisteestä. Yhteyshenkilön tulee toimia kansallisina tietojenvaihdon keskuksina osapuolten välillä ja avunpyynnöille liitteen nojalla, toimia kiertävän puheenjohtajuuden pohjalta yhteyspisteiden kokousten puheenjohtajina, olla yhteydessä toisiinsa ja keskustella säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, osapuolten huoltovarmuudesta ja toimittaa puheenjohtajan välityksellä vuosiraportin liitteen mukaisista huoltovarmuutta koskevista toimituksista ja sen kehittämisestä pääsopimuksessa määritellylle pohjoismaiselle konsultaatioryhmälle. Artikla linjaa tärkeällä tavalla huoltovarmuuden jatkotyötä osapuolten kesken.

5 artikla. *Kustannukset ja vastuut.* Artikla toteaa, että pyytävä osapuoli vastaa kaikista kustannuksista, jotka liittyvät tukena olevalle osapuolelle esitettyyn pyyntöön tapauskohtaisen sopimuksen mukaisesti. Pääsääntöisesti tukena olevalle osapuolelle korvataan aiheutuneet kustannukset. Vastuukysymyksistä sovitaan tapauskohtaisesti. Osapuolen antaman tuen yksityiskohtaisista ehdoista apua pyytäneelle osapuolelle sovitaan tapauskohtaisesti. Asiaa on tarkoitettu selvittää tarkemmalla toteuttamisjärjestelyllä. Luovutukseen ja hinnoitteluun Suomessa noudatettaisiin valtion irtaimen omaisuuden luovutuksesta annettuja määräyksiä.

6 artikla. *Toteuttamisjärjestelyt.* Artiklassa mahdollistetaan, että sitoumuksia ja muita asioita voidaan täsmentää erikseen luotavilla toteuttamisjärjestelyillä (Implementing Arrangement). Toteuttamisjärjestelyjä voivat tehdä osapuolten edustajat. Toteuttamisjärjestelyiden määräysten tulee olla yhdenmukaisia vuoden 2015 yhteistyösopimuksen ja nyt tehdyn sopimuksen kanssa. Jos liitesopimus ja mikä tahansa toteuttamisjärjestely ovat keskenään ristiriitaisia, sopimus katsotaan ensisijaiseksi. Pidemmälle käytännön kysymyksiin meneviä toteuttamisjärjestelyjä tehtäisiin ainakin seuraavista: huoltovarmuuden yhteyspisteistä, tietojen jakamisesta puolustusteollisuuden ja puolustusteollisuusyhdistysten kanssa, pyyntöjen ja korvausten käytännön menettelyistä/mallipohjista sekä ampumatarvikealan huoltovarmuudesta.

7 artikla. *Loppusäännökset.* Artiklassa todetaan erityisesti että kun liite astuu voimaan, se korvaa 9. kesäkuuta 2001 allekirjoitetun sopimuksen artiklan 2 (Huoltovarmuus) määräykset ja sen NAMMO AS:ään liittyvän liitteen 1, joka on ollut edelleen voimassa osapuolten välillä vuoden

2015 yhteistyösopimuksen artiklan 11(5) mukaisesti, ja joka liite lakkaa täten olemasta voimassa. Nyt tehtävä sopimus korvaa siis aiemman huoltovarmuutta koskevan järjestelyn osapuolten välillä. Tanskan suhteen vanhan sopimuksen huoltovarmuuslausekkeet ovat edelleen voimassa. Huoltovarmuussopimuksesta nyt pois jäänyt Tanska ei ollut mukana edellä mainitussa Nammo-liitteessä.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1. Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten väliseen puolustusmateriaalialaa koskevaan yhteistyösopimukseen liitetystä sopimuksesta Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välisestä huoltovarmuudesta

1 §. Lain 1 § sisältää tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Lain 2 §:n mukaan sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella

3 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

2.2. Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Lain 1 § ehdotetaan muutettavaksi huoltovarmuussopimuksen mukaisesti siten, että vanha vuoden 2001 sopimuksen artikla 2 jäisi voimaan ainoastaan suhteessa Tanskaan.

3 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3 Voimaantulo

Voimaantulomääräykset perustuvat vuoden 2015 pääsopimukseen. Sopimuksen mukaan sopimus tulee voimaan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä siitä lukien, kun osapuolet ovat hyväksymiskirjalla ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät toimenpiteet on suoritettu.

Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan. Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta on myös tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan sopimuksen kanssa.

4 Vaikutus Ahvenanmaan asemaan

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 59 §:ssä säädetään, että jos valtiosopimus tai muu kansainvälinen velvoite, johon Suomi sitoutuu, sisältää määräyksen itsehallintolain mukaan maakunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa, maakuntapäivien on, jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa, hyväksyttävä säädös, jolla määräys saatetaan voimaan. Itsehallintolain 27 §:n

mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat suhdetta ulkovaltoihin (ottaen huomioon 9 ja 9 a luvun säännökset), ulkomaankauppaa sekä puolustus- ja rajavartiolaitosta (ottaen huomioon 12 §:n säännökset), järjestysvallan toimintaa valtion turvallisuuden varmistamiseksi, puolustustilaa ja valmiutta poikkeusolojen varalta. Sopimus ei siten sisällä Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, eikä sopimuksen voimaansaattaminen edellytä Ahvenanmaan maakunnan suostumusta. Sopimus ei vaikuta Ahvenanmaan asemaan eikä kansainvälisiin sopimuksiin, joihin Ahvenanmaan puolueettomuus ja demilitarisoitu asema perustuu.

5 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

5.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslaki-valiokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos se koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, tai jos määräyksessä tarkoitusta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (ks. esimerkiksi PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Sopimuksen 5.1 artiklan arvioidaan kuuluvan lainsäädännön alaan, koska siinä todetaan, että pyytävä osapuoli vastaa kaikista kustannuksista, jotka liittyvät tukena olevalle liiteosapuolelle esitettyyn pyyntöön. Artiklan mukaan tästä sovitaan vielä erikseen tapauskohtaisesti sopimuksen mukaisesti. Kyseisen velvoitteen voidaan katsoa merkitsevän sanamuodoltaan rajoittamatonta budjettivelvoitetta, mikä toteutuessaan voi vaikuttaa eduskunnan budjettivaltaan ja edellyttäisi siten eduskunnan suostumusta.

Myös sopimuksen 7 artikla (loppusäännökset) kuuluu lainsäädännön alaan, koska se sisältää määräyksen, jonka mukaisesti vuoden 2001 sopimuksen 2 artikla lakkaa olemasta voimassa suhteessa Norjaan ja Ruotsiin ja kyseisen sopimuksen hyväksyminen on edellyttänyt eduskunnan suostumusta. Kyseinen 2 artikla kuuluu näin ollen lainsäädännön alaan.

5.2 Käsittelyjärjestys

Edellä mainitut sopimuksen määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, mutta eivät ole ristiriidassa perustuslain kanssa. Näin ollen sopimuksen ei voida katsoa sisältävän määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaisesti hyväksyä eduskunnassa äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaiksi laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

HE 92/2019 vp

eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen, Ruotsin kuningaskunnan hallituksen ja Norjan kuningaskunnan hallituksen välillä Visbyssä 9 päivänä huhtikuuta 2019 tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten väliseen puolustusmateriaalialaa koskevaan yhteistyösopimukseen liitetystä sopimuksesta Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välisestä huoltovarmuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Huoltovarmuudesta Suomen tasavallan hallituksen, Ruotsin kuningaskunnan hallituksen ja Norjan kuningaskunnan hallituksen välillä Visbyssä 9 päivänä huhtikuuta 2019 tehdyn Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten väliseen puolustusmateriaalialaa koskevaan yhteistyösopimukseen liitetyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.

Laki

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (384/2002) 1 ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 141/2017, seuraavasti:

1 §

Turussa 9 päivänä kesäkuuta 2001 Tanskan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvista määräyksistä on lakina voimassa 2 artikla sellaisena kuin Suomi on siihen sitoutunut suhteessa Tanskaan.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2019

Pääministeri

Antti Rinne

Puolustusministeri Antti Kaikkonen

Sopimusteksti

SOPIMUSTEKSTILIITE SUOMEN, NORJAN JA RUOTSIN HALLITUSTEN VÄLISESTÄ HUOLTOVARMUUDESTA TANSKAN, SUOMEN, NORJAN JA RUOTSIN HALLITUSTEN VÄLISEEN PUOLUSTUSMATERIAALIALAA KOSKEVAAN YHTEISTYÖSOPIMUKSEEN

ANNEX BETWEEN THE GOVERNMENTS OF FINLAND, NORWAY AND SWEDEN CONCERNING SECURITY OF SUPPLY TO THE AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENTS OF DENMARK, FINLAND, NORWAY AND SWEDEN CONCERNING COOPERATION IN THE DEFENCE MATERIEL AREA

SISÄLTÖ:

Liite Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välisestä huoltovarmuudesta Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten väliseen puolustusmateriaaliaa koskevaan yhteistyösopimukseen.

CONTENTS:

Annex between the Governments of Finland, Norway and Sweden, concerning Security of Supply to the Agreement between the Governments of Denmark, Finland, Norway and Sweden, concerning Cooperation in the Defence Materiel Area.

JOHDANTO-OSA

1. ARTIKLA MÄÄRITELMÄT
2. ARTIKLA SOVELTAMISALA JA TA-VOITTEET
3. ARTIKLA SITOUMUKSET
4. ARTIKLA HALLINNOINTI JA RAPORTOINTI
5. ARTIKLA KUSTANNUKSET JA VASTUUT
6. ARTIKLA TOTEUTTAMISJÄRJESTELYT
7. ARTIKLA LOPPUMÄÄRÄYKSET

PREAMBLE

- ARTICLE 1. DEFINITIONS
- ARTICLE 2. SCOPE AND OBJECTIVES
- ARTICLE 3. UNDERTAKINGS
- ARTICLE 4. MANAGEMENT AND REPORTING
- ARTICLE 5. COST AND LIABILITY
- ARTICLE 6. IMPLEMENTING ARRANGEMENTS
- ARTICLE 7. FINAL PROVISIONS

Huoltovarmuutta koskeva liite Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten väliseen puolustusmateriaaliaa koskevaan yhteistyösopimukseen

Annex concerning Security of Supply to the Agreement between the Governments of Denmark, Finland, Norway and Sweden concerning Cooperation in the Defence Materiel Area

JOHDANTO-OSA

Suomen tasavallan hallitus,
Norjan kuningaskunnan hallitus ja
Ruotsin kuningaskunnan hallitus
(jäljempänä 'liiteosapuolet') jotka

PREAMBLE

The Government of the Republic of Finland,
The Government of the Kingdom of Norway
and The Government of the Kingdom of
Sweden (hereinafter referred to as the "An-
nex Participants"),

palauttavat mieleen Tanskan, Suomen, Norjan ja Suomen hallitusten välisen puolustusmateriaalialaa koskevan yhteistyösopimuksen, joka allekirjoitettiin 10.3.2015 (jäljempänä 'yhteistyösopimus');

palauttavat mieleen Tanskan kuningaskunnan puolustusministeriön, Suomen tasavallan puolustusministeriön, Islannin ulkoasiainministeriön, Norjan kuningaskunnan puolustusministeriön ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen 5.11.2009 allekirjoittaman yhteisymmärryspöytäkirjan pohjoismaisesta puolustusyhteistyöstä (NORDEFECO MoU);

haluavat tukea ja kehittää liiteosapuolten pitkäaikaista yhteistyötä puolustusalueella, tutkia yhteisiä synergioita ja mahdollistaa tehokkaita yhteisiä ratkaisuja, kuten NORDEFECO yhteisymmärryspöytäkirjassa todetaan;

ovat tietoisia yleisestä turvallisuussopimuksesta (General Security Agreement) turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta ja vaihtamisesta, joka allekirjoitettiin Oslossa 7.5.2010 Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä ja josta käytetään jäljempänä nimeä ”GSA”;

tunnistavat liiteosapuolten välillä vallitsevan kumppanuus- ja yhteistyöhengen ja pyrkivät lisäämään keskinäistä yhteistyötä ja tukemaan huoltovarmuutta liiteosapuolten välillä;

luovat yhteistyön mahdollistavat puitteet ja tukevat hallitustenvälistä huoltovarmuutta; palauttavat mieleen liiteosapuolten tarpeet turvata puolustustarvikkeiden, materiaalin ja palvelujen toimitukset kansallisille puolustusvoimille puolustustarkoituksia varten rauhan aikana, Kriisiaikoina ja sodan aikana ja ottavat huomioon kunkin liiteosapuolen muut kansainväliset sitoumukset;

ovat tietoisia toiveesta kehittää edelleen pohjoismaista teollisuusyhteistyötä ja jatkaa

recalling the Agreement between the Governments of Denmark, Finland, Norway and Sweden concerning Cooperation in the Defence Materiel Area, signed on 10 March, 2015, (hereinafter referred to as “the Cooperation Agreement”);

recalling the Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Kingdom of Denmark and the Ministry of Defence of the Republic of Finland and the Ministry for Foreign Affairs of Iceland and the Ministry of Defence of the Kingdom of Norway and the Government of the Kingdom of Sweden on Nordic Defence Cooperation (NORDEFECO MoU), signed on 5 November 2009;

desiring to support and develop Annex Participants’ longstanding cooperation in the defence area, explore common synergies and facilitate efficient common solutions as laid down in the NORDEFECO MoU;

recognizing the General Security Agreement on the Mutual Protection and Exchange of Classified Information between Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden, hereinafter referred to as the “GSA”, signed in Oslo on 7 May 2010;

acknowledging the spirit of partnership and cooperation existing between the Annex Participants and aiming for further mutual cooperation and supporting Security of Supply between the Annex Participants;

creating a framework to facilitate the cooperation and supporting intergovernmental Security of Supply;
recalling the Annex Participants’ need to safeguard the supply of Materiel, material and Services for Defence Purposes to national defence forces in times of peace, Crisis or war and taking into account each Annex Participants’ other international commitments;

recognizing the desire for further development of Nordic industry cooperation and

kilpailukykyisen pohjoismaisen puolustus-alateollisuuden kehittämistä tulevaisuudessa ottaen soveltuvin osin huomioon erityisesti puolustus- ja turvallisuusalan hankintoja koskevan direktiivin (2009/81/EY) ja puolustukseen liittyvien tuotteiden siirtoja koskevan direktiivin (2009/43/EY);

hyväksyvät vahvan pohjoismaisen puolustusteollisuuden ylläpitämisen hyödyt huoltovarmuuden näkökulmasta;

haluavat kehittää välineitä liiteosapuolten huoltovarmuuden tukemiseksi Toteuttamisjärjestelyt-kohdassa yksityiskohtaisesti selostetulla tavalla;

ottavat huomioon liiteosapuolten välillä solmitut huoltovarmuutta koskevat sopimukset;

ottavat huomioon, että kaikissa tämän liitteen mukaisissa sitoumuksissa noudatetaan kansainvälisiä sopimuksia ja kansallisia lakeja ja määräyksiä, mukaan lukien kansalliset budjettilait;

ottavat huomioon, että vientivalvonta-asioita koskevat toimet käsitellään erikseen; ovat sopineet seuraavasta:

1 ARTIKLA

MÄÄRITELMÄT

Yhteistyösopimuksessa esitettyjen määritelmien lisäksi tässä liitteessä:

1.1 ”huoltovarmuus” tarkoittaa puolustustarvikkeiden, materiaalien ja palveluiden turvaamista ja toimituksia liiteosapuolen puolustustarkoituksia varten rauhan aikana, Kriisiaikoina ja sodan aikana, mukaan lukien riskejä vähentävät toimenpiteet ja toimitukset niukkuuksien välttämiseksi;

1.2 ”toteuttamisjärjestelyt” tarkoittaa liiteosapuolten välisiä järjestelyjä, jotka koskevat tiettyjä huoltovarmuustoimia, -tarpeita ja -prosesseja;

continued development of a competitive Nordic Defence Industry in the future, especially taking into consideration the Defence and Security Procurement Directive (2009/81/EC) and the Intra-Community Transfer Directive (2009/43/EC) as applicable;

acknowledging the advantages of maintaining a strong Nordic Defence Industry from a Security of Supply perspective;

wishing to develop instruments to support the Annex Participants' Security of Supply laid down in detail in Implementation Arrangements;

taking into account the relevant agreements concluded between the Annex Participants concerning Security of Supply;

noting that all undertakings covered by this Annex shall be subject to international agreements and to national laws and regulations, including national budget law;

noting that undertakings concerning export control aspects are addressed separately; have agreed as follows:

ARTICLE 1

DEFINITIONS

In addition to the definitions in the Cooperation Agreement and for the purpose of this Annex:

1.1 ”Security of Supply” means an Annex Participant's requirements regarding the safeguarding and provision of the supply of materiel, material and services for defence purposes in times of peace, Crisis, or war, including risk reducing activities and provisions to avoid shortages;

1.2 “Implementing Arrangement” (IA) means arrangement(s) between the Annex Participants regarding specific Security of Supply measures, needs and procedures;

1.3 "kolmas osapuoli" tarkoittaa sellaista instituutiota, kansainvälistä tai kansallista organisaatiota, oikeushenkilöä tai valtiota, joka ei ole yhteistyösopimuksen osapuoli, ja sellaista yhteistyösopimuksen osapuolta, joka ei ole tämän liitteen osapuoli. Liiteosapuolten toimivaltaisia viranomaisia ei katsota kolmansiksi osapuoliksi.

2 ARTIKLA

SOVELTAMISALA JA TAVOITTEET

2.1 Tämän liitteen tavoitteena on sopia sitoumuksista ja menettelytavoista, joilla luodaan, tuetaan ja ylläpidetään sellaista huoltovarmuutta, joka heijastaa liiteosapuolten lisääntyntä keskinäistä riippuvuutta. Sitoumukset sisältävät puolustustarvikkeita, materiaalia ja palveluja koskevat toimet puolustustarkoituksiin niiden koko elinkaaren ajan. Tämä käsittää seuraavat alueet, mutta ei rajoitu niihin: hankinta, teollisuudenalan tuotantokapasiteetti ja priorisointi, yhteinen varastointi, logistiikka ja kuljetus;

2.2 Lisäksi tavoitteena on tukea liiteosapuolten huoltovarmuutta mahdollistamalla keskinäisen rajan ylittävä puolustusteollisuuden logistinen ja tekninen tuki tukena olevan osapuolen alueelta.

3 ARTIKLA

SITOUKSET

3.1 Liitteen soveltamisalan ja tavoitteiden täyttämiseksi kukin liiteosapuoli: Mahdollistaa parhaan kykynsä mukaan puolustusmateriaalin ja palvelujen toimittamisen puolustustarkoituksiin niitä pyytävälle liiteosapuolelle; niin pitkälle kuin mahdollista, yhdenmukaisesti kansallisia vaatimuksia ja painopisteitä, jotka ovat tarpeellisia hallitustenvälisen huoltovarmuuden tukemiseksi; antaa tarvittaessa asianmukaista ohjeistusta ja tukea hallinnollisia menettelyjä liitteen määräysten toimeenpanemiseksi.

1.3 "Third Party" means any institution, international or national organization, legal entity or state that is not a Party to the Cooperation Agreement and any Party to the Cooperation Agreement that is not an Annex Participant. Annex Participants' national authorities are not considered as Third Parties.

ARTICLE 2

SCOPE AND OBJECTIVES

2.1 The scope and objective of this Annex is to agree on undertakings and procedures to establish, support and sustain Security of Supply reflecting the increased interdependence among the Annex Participants. The undertakings include activities involving Materiel, material and Services for Defence Purposes for the whole life cycle. This includes, but is not limited to, procurement, production capability within industry and prioritizing issues, joint warehousing, logistics and transportation;

2.2 Furthermore, the objective is to support the Annex Participants' Security of Supply by facilitating and assisting logistics and technical support from the Defence Industry located in the supporting Annex Participants territory.

ARTICLE 3

UNDERTAKINGS

3.1 In order to fulfil the scope and objectives, each Annex Participant shall: To the best of their ability, undertake to facilitate the supply of Materiel and Services for Defence Purposes, to the requesting Annex Participant; As far as possible harmonize the national requirements and priorities necessary to support the intergovernmental Security of Supply; Provide appropriate policy guidance and administrative procedures to implement the provisions of this Annex, as necessary.

3.2 Tiedon jakamiseksi ja päivittämiseksi kukin liiteosapuoli:

Luo tietojenvaihtoa varten prosessit, joilla tuetaan keskinäisriippuvuutta ja parannetaan huoltovarmuutta. Tähän voi sisältyä tietojenvaihto puolustussuunnittelun logistiikkaosista;

Luo tietojenvaihtoa varten prosessit, jotka koskevat sellaista puolustusteollisuuden kehittämistä kunkin liiteosapuolen alueella, joka saattaisi vaikuttaa keskinäisriippuvuuteen ja huoltovarmuuteen;

Luo tietojenvaihtoa varten prosessit koskien puolustusteollisuuden hankintaketjuverkon kehittämistä ja kriittisiä alihankkijoita;

Luo prosessit tietojenvaihtoa varten kansallisten puolustusteollisuusyhdistysten (National Defense Industrial Association, NDIA) kanssa;

On tehtävä tarpeen mukaan järjestelyjä, joilla mahdollistetaan turvallisuusluokittelun tiedon suojaaminen ja vaihto tämän liitteen mukaista yhteistyötä varten yleisen turvallisuussopimuksen (GSA) puitteissa.

3.3 Mikäli jokin liiteosapuoli pyytää puolustustarvikkeita tai materiaalia ja palveluja puolustustarkoituksiin erityisesti Kriisin tai sodan aikana, liiteosapuolten tulee välittömästi ja yhteistyöhengessä konsultoida toisiinsa asianmukaisella tasolla niin että: Pyynnön esittänyt osapuoli voi saada etusijan tilauksessa tai puolustusteollisuuden puolustustarvikkeiden, materiaalin ja palvelujen kohdennuksessa, muokkaamalla tukena olevan liiteosapuolen sopimuksia ja järjestelyjä;

Pyynnön esittänyt osapuoli voi saada etusijan, jos puolustusteollisuuden on muutettava olemassa olevia puolustustarvikkeita, materiaalia ja palveluja muokkaamalla tukena olevan liiteosapuolen sopimuksia ja järjestelyjä;

3.2 In order to share and update Information, each Annex Participant shall: Establish processes for Information exchange to support interdependence and enhance Security of Supply. This may include Information exchange about relevant logistics defence planning;

Establish processes for Information exchange regarding Defence Industry development in each Annex Participants' territory that might affect interdependence and influence the Security of Supply;

Establish processes for Information exchange about the development of the Defence Industry's supply chain network and critical sub-suppliers;

Establish processes for Information exchange with National Defence Industry Associations (NDIAs);

As deemed necessary make arrangements to facilitate the protection and exchange of Classified Information, for the purpose of cooperation under this Annex, subject to the provisions of the GSA.

3.3 In the event of an Annex Participant requesting Materiel, material and Services for Defence Purposes especially in times of Crisis or war, the Annex Participants involved shall immediately consult, at the appropriate level, in a spirit of cooperation in order to: Enable the requesting Annex Participant to receive priority in ordering or reallocation of the Materiel, material and Services from Defence Industry by amending the supporting Annex participant's contracts and arrangements;

Enable the requesting Annex Participant to receive priority if existing Materiel, material and Services need to be modified by Defence Industry by amending the supporting Annex participant's contracts and arrangements;

Kolmansilta osapuolilta saatavan puolustustarvikkeiden, materiaalin ja palvelujen toimitus helpottuu. Tämä tehdään oikea-aikaisesti sovellettavien järjestelyjen mukaisesti liiteosapuolten välillä ottaen huomioon niiden kansainväliset velvoitteet;

Facilitate the delivery of the required Materiel, material and Services from Third Parties. This shall be done in a timely manner in accordance with any applicable arrangements, between the Annex Participants and with due regard to their international commitments;

Pyynnön esittänyt liiteosapuoli voi vastaanottaa puolustustarvikkeet, materiaalin ja palvelut välittömästi suoraan tukena olevalta liiteosapuolelta ottaen huomioon osapuolten omat tarpeet ja kansainväliset sitoumukset.

Enable the requesting Annex Participant to immediately receive Materiel, material and Services directly from the supporting Annex Participant, with due regard to that Participant's own needs and international commitments.

3.4 Kukin liiteosapuoli ehdottaa, miten huoltovarmuus voidaan ratkaista tehokkaasti rauhan, Kriisin tai sodan aikana ja kehittää ehdotuksia yhteistyössä muiden kanssa.

3.4 Each Annex Participant shall suggest solutions for efficient Security of Supply in times of peace, Crisis or war, and cooperate on the development of such suggestions.

4 ARTIKLA

ARTICLE 4

HALLINNOINTI JA RAPORTOINTI

MANAGEMENT AND REPORTING

4.1 Kukin liiteosapuoli nimittää tätä tarkoitusta varten yhteyspisteen. Liiteosapuolten yhteyshenkilöt:

4.1 Each Annex Participant shall appoint a Point of Contact (PoC). The Annex Participants' PoCs shall:

Toimivat kansallisina tietojenvaihdon keskuksina liiteosapuolten välillä ja avunpyynnöille tämän liitteen nojalla;

Act as a national focal point for Information exchange between the Annex Participants and requests for assistance under this Annex;

Toimivat kiertävän puheenjohtajuuden pohjalta yhteyspisteiden kokousten puheenjohtajina;

Act as chairman on a yearly rotating basis for the PoC meetings;

Ovat yhteydessä toisiinsa ja keskustelevat säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, liiteosapuolten huoltovarmuudesta tämän liitteen mukaisesti;

Regularly, at least annually, inform and consult each other on Annex Participant's Security of Supply pursuant to this Annex;

Toimittavat puheenjohtajan välityksellä vuosiraportin tämän liitteen mukaisista huoltovarmuutta koskevista toimista ja sen kehittämisestä pohjoismaiselle konsultaatioryhmälle (Nordic Consultation Group, NCG).

Submit through the chairman an annual report to the NCG on the activities and development of Security of Supply under this Annex.

4.2 Liiteosapuolet ilmoittavat asiaan liittyvät viranomaiset ja niiden yhteystiedot tämän liitteen hankintasopimusjärjestelyjen A-kohdassa: "Huoltovarmuuden yhteyspisteestä vastaavat kansalliset viranomaiset":

4.2 Annex Participants shall state and maintain the relevant authorities and their basic contact information in the IA A of this Annex: "National authorities responsible for Point of Contact for Security of Supply".

5 ARTIKLA

ARTICLE 5

KUSTANNUKSET JA VASTUUT

5.1 Puolustustarvikkeita, materiaalia ja palveluja pyytävä liiteosapuoli vastaa kaikista kustannuksista, jotka liittyvät tukena olevalle liiteosapuolelle esitettyyn pyyntöön tapauskohtaisen sopimuksen mukaisesti. Pääsääntöisesti tukena olevalle osapuolelle korvataan aiheutuneet kustannukset.

5.2 Vastuukysymyksistä sovitaan tapauskohtaisesti.

5.3 Liiteosapuolen antaman tuen yksityiskohtaisista ehdoista apua pyytäneelle liiteosapuolelle sovitaan tapauskohtaisesti.

6 ARTIKLA

TOTEUTTAMISJÄRJESTELYT

6.1 Tässä liitteessä mainittuja sitoumuksia ja muita asioita voidaan täsmentää tämän liitteen mukaisissa toteuttamisjärjestelyissä. Toteuttamisjärjestelyjä voivat tehdä kyseisten liiteosapuolten sovitut edustajat. Toteuttamisjärjestelyn määräysten tulee olla yhdenmukaisia yhteistyösopimuksen ja tämän liitteen kanssa. Jos tämä liite ja mikä tahansa hankintasopimusjärjestely ovat keskenään ristiriitaisia, tämä liite katsotaan ensisijaiseksi.

6.2 Toteuttamisjärjestelyjä luodaan vähintään seuraavia soveltamisaloja varten: Huoltovarmuuden yhteyspisteestä vastaavat kansalliset viranomaiset. Tietojen jakaminen puolustusteollisuuden ja puolustusteollisuusyhdistysten kanssa. Puolustustarvikkeita, materiaalia tai palveluita koskeva pyyntö (mallipohja/lomake). Korvauksen/hyvityksen mallipohja. Ampumatarvikkeiden huoltovarmuus

7 ARTIKLA

LOPPUSÄÄNNÖKSET

7.1 Kun tämä liite tulee voimaan, se korvaa 9. kesäkuuta 2001 allekirjoitetun sopimuksen artiklan 2 (Huoltovarmuus) määräykset ja

COST AND LIABILITY

5.1 The Annex Participant requesting Materiel, material or Services shall cover all costs related to the request to the supporting Annex Participant, subject to a case by case agreement. As a main rule, the supporting Participant shall be compensated on a reimbursement basis.

5.2 Liability issues shall be agreed on a case by case basis.

5.3 Detailed terms and conditions of the support from one Annex Participant as requested by another Annex Participant shall be agreed upon on a case by case basis.

ARTICLE 6

IMPLEMENTING ARRANGEMENTS

6.1 Undertakings and other subject matters of this Annex may be specified in the IAs pursuant to this Annex. IAs may be concluded by appropriate representatives of the Annex Participants concerned. The provisions of any IA shall be consistent with the Cooperation Agreement and with this Annex. In the event of conflict between this Annex and any IA, this Annex shall govern.

6.2 IAs shall, as a minimum, be developed for the following areas:
National authorities responsible for Point of Contact for Security of Supply.
Information sharing with the Defence Industry and NDIA.
Template for request of Materiel, material or Services (template/form).
A model for reimbursement/compensation.
SoS for Ammunition.

ARTICLE 7

FINAL PROVISIONS

7.1 From the date of its entry into force, this Annex shall replace the provisions of Sec-

HE 92/2019 vp

sen NAMMO AS:ään liittyvän liitteen 1, joka on edelleen voimassa liiteosapuolten välillä yhteistyösopimuksen artiklan 11(5) mukaisesti, ja joka lakkaa täten olemasta voimassa.

ALLEKIRJOITUKSET

Edustamiemme hallitusten asianmukaisesti valtuuttamina allekirjoitamme tämän sopimuksen Visbyssä 9 päivänä huhtikuuta 2019 englanninkielisenä alkuperäiskappaleena.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Norjan kuningaskunnan hallituksen puolesta

Ruotsin kuningaskunnan hallituksen puolesta

tion 2 (Security of Supply) of the Agreement signed on 9 June 2001 and the Annex 1 thereto relating to NAMMO AS, still in force between the Annex Participants according to Article 11.5 of the Cooperation Agreement, and is hereby terminated.

SIGNATURES

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed the present Annex. Done in Visby this 9th day of April 2019 in a single original in the English language.

For the Government of the Republic of Finland

For the Government of the Kingdom of Norway

For the Government of the Kingdom of Sweden

*Liite:
Rinnakkaisteksti*

Laki

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (384/2002) 1 ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 141/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Turussa 9 päivänä kesäkuuta 2001 Tanskan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvista määräyksistä on lakina voimassa 2 artikla sellaisena kuin Suomi on siihen sitoutunut.

3 §

Sopimuksen muiden määräysten ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

1 §

Turussa 9 päivänä kesäkuuta 2001 Tanskan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvista määräyksistä on lakina voimassa 2 artikla sellaisena kuin Suomi on siihen sitoutunut suhteessa Tanskaan.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.